

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา มีค่าเฉลี่ย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. คุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา มีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 99.10

โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$y' = .129 + .331X_3 + .512X_4 + .358X_6 + -.233X_7$$

$$Z'y = .373X_3 + .501X_4 + .518X_6 + -.310X_7$$

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิตการทำงาน, ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพชีวิตของครู เป็นสภาพการทำงานของคุณครูในสถานศึกษาที่มีความรู้สึกพึงพอใจทั้งด้านส่วนบุคคลและความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม ทำให้คุณครูชุมชนได้รับรู้และแสดงออกถึงเจตคติค่านิยมที่มีต่อสังคมภายนอกสถานศึกษา คุณภาพชีวิต ประกอบด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมการทำงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตครอบครัวกับการทำงาน บรรยากาศในการทำงาน การสนับสนุนความสามารถของครู ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม (รุ่งนภา สันติศิริจันทร์, 2550, หน้า 20) เมื่อบุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้นย่อมมีขวัญและกำลังใจ มีความสุข มีความผูกพันต่อองค์กร มีความมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนให้องค์การก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ซึ่งองค์ประกอบเป็นตัวกำหนดคุณภาพการทำงาน การบริหารจัดการองค์การต่างๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การมีปัจจัยหลายอย่าง แต่ที่สำคัญจะทำให้การดำเนินงานสำเร็จด้วยดีคือตัวบุคคล ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนทุกสิ่ง และบุคคลจะทำงานอย่างมี

ประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี คุณภาพชีวิตในการทำงานจึงเป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่ต้องพิจารณาเสริมสร้างด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้บุคลากรมีความสุข สนุกกับงานไม่เบื่อหน่าย อันเป็นการป้องกันมิให้บุคลากรเกิดความรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานต่ำลง (ภูษิตา เมธธรรมสาร, 2549, หน้า 5)

จากหน้าที่การทำงานทำให้ครูต้องประสบกับปัญหาต่างๆ มากมาย ได้แก่ ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของครูส่วนใหญ่มีสถานะทางเศรษฐกิจยังไม่มั่นคง ครูบางส่วนมีภาระเรื่องนี้สิ้นรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ทำให้เกิดความวิตกกังวลจึงต้องขวนขวายหางานอื่นทำเพื่อเพิ่มรายได้ครอบครัว มีเวลาว่างให้ครอบครัวน้อยขาดความมั่นคงและก้าวหน้าในหน้าที่ ได้รับสวัสดิการไม่เป็นธรรมและไม่ทั่วถึง ครูส่วนใหญ่จึงมีความรู้สึกไม่ภาคภูมิใจและไม่ผูกพันในวิชาชีพ ปัญหาด้านประสบการณ์การทำงานขาดการพัฒนาในวิชาชีพทำให้มีข้อจำกัดด้านความรู้ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงานเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ครูขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ปัญหาในที่ทำงานบางครั้งครูไม่สามารถที่จะคุยหรือปรึกษา

เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกันทำให้เกิดความเข้าใจผิด มีผลกระทบต่อการทำงาน ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง (คมกฤษ รัตนคร, 2546, หน้า 3) นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านความพึงพอใจในการทำงานที่ต้องปะทะกับบุคลากรหลายฝ่าย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปัญหาความขัดแย้งภายในโรงเรียน ภาวะความกดดันในการทำงานและบรรยากาศในการทำงาน งานที่ตึงเครียด งานที่ซ้ำซากจำเจ งานในหน้าที่มากเกินไป งานที่ไม่ได้ถูกกับอัธยาศัย การไม่ได้สอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา ปัญหาอาคารสถานที่เรียนไม่เหมาะสม ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน หรืออุปกรณ์ชำรุด การไม่มีอิสระในการเตรียมการสอนได้เต็มที่ การไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและกฎระเบียบในโรงเรียน ขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน การได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่าการทำงาน เช่น การพิจารณาความดีความชอบ คำชมเชย การยอมรับนับถือ นอกจากนี้ยังมีปัญหาส่วนตัวของครู เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสุขภาพ การขาดการนัดหมายเพื่อการผ่อนคลาย การขาดเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู การที่ครูต้องระมัดระวังควบคุมความประพฤติและความต้องการของตนเองให้เหมาะสมกับอาชีพครู สิ่งเหล่านี้จะบั่นทอนจิตใจก่อให้เกิดผลเสียต่อการปฏิบัติงาน (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2548, หน้า 301) จึงเห็นได้ว่าปัญหาที่กล่าวมานั้นล้วนเป็นปัจจัยทำให้ครูขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานหน่วยงานควรให้ความสนใจส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำนักงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีภารกิจหลัก คือ การจัดการศึกษาตลอดชีวิต สร้างคนให้มีคุณภาพนั้น ได้แก่ จัดการศึกษาพื้นฐาน จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มุ่งจัดการศึกษาให้กับประชาชนและผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในอกระบบโรงเรียนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อ่านออก เขียนได้ รวมทั้งการจัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพในรูปแบบต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนในรูปแบบของการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา สื่อรายงานวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และการจัดนิทรรศการวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย บทบาทและภารกิจของครูศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล มีหลายหน้าที่ ทั้งการจัดการศึกษาอกระบบ การส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน การส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน, 2547, หน้า 19) จากผลการประเมินครูศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก

ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยผลการประเมินการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล เฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี และได้พบปัญหาในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลคือ ครูยังขาดฐานข้อมูลชุมชน ด้านสภาพปัญหา ความต้องการชุมชน และการวิเคราะห์ข้อมูลชุมชนเพื่อวางแผนงานโครงการในแต่ละปี โดยใช้ข้อมูลด้านสภาพปัญหา ความต้องการชุมชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งในด้านเนื้อหาหลักสูตร ระยะเวลาในการจัดไม่สอดคล้องกับความพร้อมของคนในชุมชน จึงทำให้เกิดปัญหา เมื่อมีการจัดกิจกรรมแล้วมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนน้อย ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สมบูรณ์ ตามมาตรฐานตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ ครูยังไม่มีการพัฒนาสื่อนวัตกรรมในการเรียนรู้และการทำวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนกิจกรรมในชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ของชุมชน บางแห่งยังเข้าไม่ถึงชุมชน ขาดเครือข่ายการเรียนรู้ ครูมีภาระงานหลายหน้าที่ ทำให้บางหน้าที่ที่ไม่ถนัด เช่น การพิมพ์เอกสาร การลงพื้นที่ การประสานงาน การรายงานผล การประชาสัมพันธ์ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ครูต้องจัดการเรียนรู้หลากหลายวิชาหลายระดับ ทำให้การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งยังจบไม่ตรงตามรายวิชาที่สอน ครูบางคนยังขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การติดต่อประสานงานกับชุมชน ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบางแห่งไม่เอื้ออำนวยในการปฏิบัติงาน และการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2555, หน้า 10) จึงเห็นได้ว่าครูศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลยังมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยปัญหาดังกล่าวสาเหตุมาจากคุณภาพชีวิตการทำงาน

จากหลักการและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำให้สามารถทราบถึงคุณภาพชีวิตการทำงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผน ในเรื่องบริหารงานบุคลากรการหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพบุคลากรอันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลให้การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา
4. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมาก
3. คุณภาพชีวิตการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา
4. คุณภาพชีวิตการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของเนื้อหา

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของครูศึกษาจากแนวคิดของฮิวส์และคัมมิง (Huse & Cumming, 1995, pp. 273-283) ซึ่งประกอบด้วย 1) ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม 2)

สิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย 3) การพัฒนาความสามารถของบุคคล 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน 5) บูรณาการทางสังคม 6) ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน 7) ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน 8) การปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสังคม

2. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ศึกษาจากบทบาทและภารกิจของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2552, หน้า 9-10) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) ด้านการบริการการเรียนรู้ในชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่าย 4) ด้านการสร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน 5) ด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แผนงาน 6) ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 93 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2556 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ใน 8 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ตามบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบล ใน 6 ด้าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการขออนุญาตให้ครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 80 คน โดยจัดส่งและรับคืนด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)

4. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ใช้การวิเคราะห์การถดถอย (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี stepwise

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมา คือเพศชาย มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี มากที่สุด คือ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 97.50 รองลงมา คือปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุด คือ ประสบการณ์ในการทำงาน 11 - 15 ปี จำนวน 27 คน

คิดเป็นร้อยละ 33.75 รองลงมา ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 ประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และประสบการณ์ในการทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25

2. ผลของการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา มีค่าเฉลี่ย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน รองลงมา คือ ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน การพัฒนาความสามารถของบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แผนงาน รองลงมา คือ การบริการการเรียนรู้ในชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่าย และการจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การวางแผน

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .937$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงาน ที่ส่งต่อต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตาม

อัยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ร้อยละ 99.10 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้คือ $Z'y = .373X_3 + .501X_4 + .518X_6 + -.310X_7$ ส่วนด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย การพัฒนาความสามารถของบุคคล บุรณาการทางสังคม ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากการศึกษาคูณภาพชีวิตการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ ชันติยะ (2552, หน้า 92) ของคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรวรรณ อุณวิเศษ (2549, บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเดช พยัคฆ์สังข์ (2548, บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรีเขต 1 โดยพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรียม สุขกล้า (2553, บทคัดย่อ) ที่พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา ผ่องแผ้ว (2552, บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ รักซ้อน (2546, หน้า 84-86) ที่พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ทองสมนึก (2546, บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนประถมสังกัดการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทราได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาและการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ด้วยการส่งเสริมให้ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ให้มีคุณภาพชีวิตการทำงานซึ่งเป็นการสร้างและพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้ได้รับการสนองตอบความต้องการจนเกิดความพึงพอใจซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จสูงสุด โดยเฉพาะด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน ตามแนวคิดของ วอลตัน (Walton, 1974, pp. 12-16) เป็นแนวคิดหลักที่นำมาใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านการบูรณาการทางสังคม ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานด้านและการปฏิบัติงานในสังคม ส่งผลให้ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับการตอบสนองต่อความต้องการในการทำงานอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในอันดับที่ 1 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรียม สุขกล้า (2553, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษารื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคนา หัสรังค์ (2555, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ในด้าน

ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับคำแนะนำจาก ผู้บังคับบัญชา ได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมในการพัฒนาวิชาชีพ และได้รับมอบหมายในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีส่วนร่วม ร่วมในการวางแผน ได้ลงมือปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติงาน ต่างๆ ของสถานศึกษาจนได้รับตำแหน่งในหน้าที่การงานสูงขึ้น มีความสุขในการปฏิบัติงาน และพอใจในตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ อัมสท็อต (Umstot, 1984, pp. 422-423) ที่กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้คนงานมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเป็น การสร้างความรับผิดชอบในการทำงาน และต้องมีการแจ้งผลการทำงาน ให้พนักงานได้รับทราบ เพราะพนักงานทุกคนต้องใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ ทั้งยังต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาตัวเอง รวมถึงความต้องการแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพให้สูงขึ้น โดยที่ ทุกคนไม่ได้มุ่งหวังแต่ผลตอบแทน แต่ยังมีมุ่งหวังในความก้าวหน้า และความมั่นคงในอาชีพ เมื่อได้รับโอกาสก้าวหน้าจะทำให้เกิด ความจงรักภักดีต่อองค์กรยิ่งขึ้น ทั้งนี้ครูในศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ตระหนักและส่งเสริมในด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน จึงส่งผลให้โดยรวมอยู่ในระดับมากแต่เมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ จึงอยู่ใน อันดับ 1

3. ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยตำบล สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยจังหวัด ฉะเชิงเทรา ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในลำดับสุดท้าย สอดคล้องกับงาน วิจัยของ เรียม สุขกล้า (2553, บทคัดย่อ) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในด้าน สิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคนา หัสรังค์ (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงาน กับประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพ ชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ในด้าน สิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้

อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่มีการจัดให้มี สาธารณูปโภคที่เพียงพอ มีบรรยากาศเอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีการ บำรุงรักษาหรือซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพดี พร้อมใช้งานได้ ในสถานศึกษามีสภาพดีเป็นสัดส่วนเหมาะสมสำหรับใช้ ปฏิบัติงานราชการ เมื่อมีอาการเจ็บป่วยหรือได้รับอันตรายในการ ปฏิบัติงานสถานศึกษาได้ให้ความดูแลช่วยเหลือเป็นอย่างดี ศูนย์การ ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยตำบล ยังมีความเป็น ระเบียบมีความสะอาดสวยงามถูกสุขลักษณะมีอาคารสถานที่ที่มี ความมั่นคงปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ วอลตัน (Walton, 1993, pp. 12 -16) ที่ได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่ ทำงานถูกสุขลักษณะและปลอดภัยนั้น ผู้ปฏิบัติงานไม่ควรอยู่ใน สภาพแวดล้อม ซึ่งจะก่อให้เกิดสุขภาพไม่ดี และควรกำหนดมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งรวมถึงการควบคุม เกี่ยวกับเสียงกลิ่นและการรบกวนทางสายตา ด้านสภาพการทำงาน เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน เมื่อ พิจารณาโดยการเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตในด้านอื่นๆ จะเห็นได้ว่า สิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัยาศัยตำบล บางแห่งมีสภาพแวดล้อม และบรรยากาศไม่เอื้อต่อ การปฏิบัติงาน รวมถึงในเรื่องอาคารสถานที่บางแห่งยังขาดความ มั่นคงและความปลอดภัย ซึ่งบางอาคารมีอายุการใช้งานยาวนาน และบริเวณพื้นที่ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัยาศัยตำบล คับแคบมีพื้นที่ไม่เพียงพอในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี ส่วนทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และมีความคิดว่า สถานที่ที่ตนเองปฏิบัติงานยังขาดความปลอดภัย จึงส่งผลให้มีความ เห็นอยู่ในอันดับสุดท้าย

4. ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยตำบล สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของ จงรัช มีอุตสาห (2551, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทาง การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการ ปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยตำบล เป็นไป ตามผลการปฏิบัติงาน เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติ

งานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปี 2555 มีการใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างประหยัด คุ่มค่า ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นที่ยังพอใจของผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเป็นการพิจารณาจากประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามบทบาท มีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยมีครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล และมีการดำเนินภารกิจงานหลักทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการบริการการเรียนรู้ในชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่าย ด้านการสร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แผนงาน ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน จากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5. ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แผนงาน โดยมีความเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรัชต์ มีอุตสาห์ (2551, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ด้านประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แผนงาน มีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล มีการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้ครบถ้วนทุกหน่วยงาน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน หรือองค์กรและกลุ่มประชาชนเป้าหมาย มีการสร้างความเข้าใจอันดีและถูกต้องในอันที่จะสร้างความเชื่อถือ ศรัทธาและความร่วมมือตลอดจนความสัมพันธ์ที่ดี มีการดำเนินงานของหน่วยงานได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีสื่อในการประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือและสื่อกลางในการสื่อสารจากองค์กรสู่กลุ่มเป้าหมายประชาชน การสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดให้เกิดขึ้นระหว่างองค์กรกับประชาชนในพื้นที่ มีสื่อในการประชาสัมพันธ์อย่างมากมายและหลากหลาย ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แผนงาน มีความเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับด้านอื่นจึงอยู่ในลำดับที่ 1

6. ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านในการวางแผน มีความเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในลำดับสุดท้าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรัชต์ มีอุตสาห์ (2551, บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ด้านประสิทธิภาพในการวางแผน มีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี แผนการปฏิบัติงานประจำเดือน แผนพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล การกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุการปฏิบัติงานตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ นำปัญหาความต้องการของชุมชนมากำหนดแผนปฏิบัติงาน รวมทั้งการรวบรวมและประสานงานกิจกรรมต่างๆ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของงาน ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดและรวมไปถึงการปฏิบัติหน้าที่ อาจจะไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและจุดเน้นของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเท่าที่ควร จากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านประสิทธิภาพในการวางแผน มีความเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นจึงอยู่ในลำดับสุดท้าย

7. ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .937$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา หัสรังค์ (2555, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการ

ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพ ชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรรศนีย์ เจริญสุข (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับคุณภาพชีวิตการทำงานของ พนักงานครู สังกัดกองการศึกษาเทศบาลนครระยอง ซึ่งผลการวิจัย พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ในการ บริหารจัดการของครูศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตาม อัยาศัยตำบล การจัดกิจกรรม รวมทั้งการดำเนินงานต่างๆ ตาม ภารกิจ การจัดสภาพแวดล้อม ที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการ ทำงานร่วมกัน มีคุณค่าต่อตนเองและสังคมสามารถสนองตอบต่อ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ เกิดความสุขกาย สุขใจ มีความมั่นคง ก้าวหน้าในชีวิตการทำงานซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติ งานของครูศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัยาศัย ตำบล เป็นไปตามเป้าหมายของครูศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการ ศึกษาตามอัยาศัยตำบลในที่สุด จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ คุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัยาศัยตำบล สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบวนและการศึกษาตามอัยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับมาก อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

8. ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกกระบวนและ การศึกษาตามอัยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก กระบวนและการศึกษาตามอัยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ ด้านการ พัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง ในงาน ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ด้านความสมดุล ระหว่างชีวิตกับการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพร อุ่นวิเศษ (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของ ข้าราชการครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการ ทำงานของข้าราชการครู ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูศูนย์การศึกษานอกกระบวนและ

การศึกษาตามอัยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก กระบวนและการศึกษาตามอัยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการพัฒนา ความสามารถของบุคคลได้รับการเพิ่มพูนศักยภาพให้แก่บุคลากร ด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น การอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการ เพิ่มพูนทักษะในวิชาชีพ การศึกษาต่อเป็นต้น มีอิสระในการใช้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงาน ได้มีโอกาสเสนอผลงานทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน มีโอกาสทำงานที่ท้าทายความ สามารถ มีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานและได้รับ งบประมาณสนับสนุนจากสถานศึกษาอย่างเพียงพอซึ่งสอดคล้องกับ พยอม วงศ์สารศรี (2547, หน้า 144) ที่กล่าวว่า การพัฒนาที่มีความ สำคัญและเกี่ยวข้องกับบุคคลและองค์กรว่าเป็นการทำให้มีคุณภาพ มากขึ้นในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มี คุณภาพประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร ด้านความ ก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ได้รับคำแนะนำจากผู้บังคับบัญชา เข้ารับการฝึกอบรมในการพัฒนาวิชาชีพและได้รับมอบหมายในการ ทำงานอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการวางแผนได้ลงมือ ปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติงานต่างๆ ของสถานศึกษาจนได้ รับคำชมจากผู้บังคับบัญชา มีความสุขในการปฏิบัติงานและพอใจ ในตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับ ประชุม รอดประเสริฐ (2549, หน้า 116-117) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับการ วางแผนและการวางแผนการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลที่มีผลต่อ ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน เนื่องจากระบบชีวิตที่สลับ ซับซ้อนและต้องปฏิสัมพันธ์กับระบบอื่นๆ เช่น บุคคลอื่น องค์กร หรือหน่วยงานอื่น และแม้แต่ธรรมชาติซึ่งอยู่รอบๆ ตัว ผู้ที่มีทักษะ ในการวางแผนและใช้แผนได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมบรรลุถึง เป้าหมายของชีวิตอย่างมีคุณค่า สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุข และเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นความก้าวหน้าและความมั่นคง ในงาน จึงเกี่ยวข้องกับความรู้จักวางแผนชีวิตการทำงานเพื่อให้เป็น ไปตามเป้าหมายของชีวิต จะทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน สถานศึกษามีการวางมาตรการ แนวทางในการปฏิบัติงานถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ตรงตามข้อตกลง บุคลากร ของสถานศึกษา สามารถปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับได้ถูกต้อง มีความรู้ ความเข้าใจ เคารพในกฎระเบียบของสถานศึกษา เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ให้บรรลุผล บุคลากรถือปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา ร่วมกันและถือเป็นกติกาในสังคมซึ่งสอดคล้องกับมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมราช (2548, หน้า 310) ได้อธิบายว่า มีภาษิตลาติน บทหนึ่งกล่าวว่า “ที่ใดมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย” หมายความว่า เมื่อ ใดที่มนุษย์รวมตัวกันเป็นสังคมไม่ว่าจะเป็นสังคมใหญ่หรือเล็ก

ก็ย่อมต้องมีกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ ควบคุมความประพฤติคนในสังคมนั้น เพื่อให้สมาชิกในสังคมนั้นอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขโดยทั่วกัน ระเบียบข้อบังคับมีได้อยู่ในวงจำกัดเพียงข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือข้อกฎหมายเท่านั้น แต่รวมถึงสิ่งที่ประพฤติปฏิบัติตามแนวทางของวัฒนธรรม จารีตประเพณีในสังคมด้วย รวมถึงด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ครูมีชีวิตกับการทำงานที่เหมาะสม มีเวลาให้กับครอบครัวอย่างเพียงพอ สมาชิกในครอบครัวยอมรับสภาพการปฏิบัติงานที่ทำในสถานศึกษา และเอื้ออำนวยให้สามารถรับผิดชอบงานส่วนตัวในครอบครัวได้ ตลอดจนมีปริมาณงานที่เหมาะสมกับกำหนดเวลาของการปฏิบัติงานมีเวลาพักผ่อน และคลายความตึงเครียดมีโอกาสพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงาน ครอบครัวพอใจกับเวลาในการปฏิบัติงาน บุคลากรทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถและมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล เป็นไปตามผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปี 2555 (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2552, หน้า 9-10)

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา

9. ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสังคม ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา และผู้บริหารควรพิจารณาในด้าน สภาพการทำงานที่ครูได้รับปลอดภัยถูกสุขลักษณะ จัดสาธารณูปโภคให้เพียงพอ จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพที่ดี พร้อมใช้งาน ให้มีความเป็นระเบียบ

มีความสะอาดสวยงามถูกสุขลักษณะ เป็นสัดส่วนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

2) ด้านประสิทธิภาพในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา และผู้บริหารควรพิจารณาถึงสาเหตุของประสิทธิภาพในการวางแผนเพิ่มขึ้น เช่น การกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี แผนการปฏิบัติงานรายเดือน แผนพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล มีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุการปฏิบัติงานตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ นำปัญหาความต้องการของชุมชนมากำหนดแผนปฏิบัติงาน รวมทั้งการรวบรวมและประสานงานกิจกรรมต่างๆ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของงาน ที่จะต้องทำให้ทันเวลาที่กำหนด และมีการรายงานผลการปฏิบัติงานรายเดือน มีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับ 3 (ตามกำหนด) ขึ้นไป เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและจุดเน้นของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3) คุณภาพชีวิตการทำงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนั้นผู้บริหารรวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยมุ่งเน้นถึงการให้ความสำคัญของคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยการที่ผู้บริหารเข้าใจถึงความเป็นมนุษย์ของบุคลากรครูในสถานศึกษา มีความต้องการพื้นฐานในด้านสุขภาพ การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความสุข การมีความเป็นอยู่ต่อหน้าสังคมอย่างเหมาะสมกับอาชีพ การมีเศรษฐกิจทั้งส่วนตัวและครอบครัวที่อยู่ได้ การมีจิตใจดีงาม เป็นต้น ฉะนั้นผู้บริหารที่ตอบสนองให้บุคลากรครูมีคุณภาพชีวิตดังกล่าวนี้ จะก่อให้เกิดความสำคัญต่อองค์กร คือ บุคลากรครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี เป็นทรัพยากรมนุษย์ของประเทศที่มีคุณภาพ และตัวผู้บริหารเองสามารถพัฒนาโรงเรียนโดยใช้ศักยภาพของครูอย่างเต็มที่

4) คุณภาพชีวิตการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรสร้างสรรค์บรรยากาศที่จะทำให้ครูได้รับความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้น โดยเน้นการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาสำคัญ

ขององค์กร รวมถึงการปรับปรุงการบริหารงานเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ โดยทำให้ประชาธิปไตยในสถานที่ทำงานเพิ่มมากขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร เปิดโอกาสใหม่ๆ ให้ครูในทุกระดับได้นำเอาสติปัญญาความเชี่ยวชาญ ทักษะและความสามารถอื่นๆ มาใช้ในการทำงาน เพื่อให้สมาชิกได้รับความพึงพอใจสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ในด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความสามารถของบุคคลในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ให้แก่ครูในระดับสถานศึกษา อาจดำเนินการโดยพิจารณาาร่วมกันกับคณะครูเพื่อแบ่งงานความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีคำสั่งแต่งตั้ง มีโครงสร้างการบริหารงานแล้วส่งครูเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ตามความรับผิดชอบที่ได้ตกลงกันไว้ พร้อมทั้งทางสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งบุคคลในสถานศึกษาไปร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานให้มากที่สุด ในสถาบันที่มีการจัดประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน ส่วนการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ครูสนใจนั้น เป็นสิ่งที่ควรทำเป็นอย่างยิ่ง ในระดับสถานศึกษาขนาดเล็กอาจรวมกลุ่มกัน 3-4 สถานศึกษา โดยสำรวจความสนใจของครูส่วนใหญ่แล้วร่วมกันดำเนินการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ความเข้าใจ ค่าตอบแทนวิทยากรอาจใช้วิธีระดมร่วมกัน ถ้าหากเป็นสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ก็สามารถดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู สถานศึกษาควรจัดทำเอกสารแนะนำการจัดทำผลงานเพื่อขอรับการประเมินของครู เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจถึงคุณสมบัติและวิธีดำเนินการ ตั้งแต่การเข้ารับการประเมิน เอกสารหลักฐาน ร่องรอยที่ใช้ในการรับการประเมิน ส่วนความก้าวหน้าในการสอบคัดเลือกและแต่งตั้งเข้าสู่ตำแหน่งข้าราชการทางสถานศึกษาควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือในการสอบคัดเลือก มีหลักสูตรที่จะทำการสอบว่ามีวิชาอะไรบ้าง มีพระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ อะไรบ้างที่จะใช้สอบ และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาพระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่างๆ ไว้สำหรับครูได้ศึกษาค้นคว้าสำหรับเตรียมตัวในการสอบ เพื่อความมั่นคงในการทำงาน ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมประจำเดือน อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน เพื่อให้ครูรับทราบกฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติของทางราชการ กบับนโยบายของรัฐบาลและผู้บังคับบัญชาและที่สำคัญคือต้องให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ ระเบียบดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้เป็นที่ยอมรับของทุกคน และเรื่องที่ต้องทำอย่างอื่นคือเรื่องการป้องกันมิให้ครูกระทำผิดวินัย ในระดับสถานศึกษาอาจนำกรณีตัวอย่างความผิดวินัยมาให้ครู

ศึกษาแล้ววิพากษ์วิจารณ์กันจะได้เป็นการป้องกันการกระทำผิดวินัยได้อีกวิธีหนึ่ง ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ทางสถานศึกษาควรแบ่งงานและมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติงานใกล้เคียงกัน มิให้งานผู้หนึ่งผู้ใดมากเกินไป การแบ่งงานและมอบหมายงานควรคำนึงถึงลักษณะงาน ความรู้ความสามารถ การจัดกิจกรรมในวันหยุดราชการควรทำเฉพาะเท่าที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรซักถามปัญหา อุปสรรคต่างๆ และอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากร เช่น ให้ค่าปรึกษาหารือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ มีรางวัลเป็นขวัญกำลังใจให้ อาจเป็นการยกย่อง ชมเชย เป็นของขวัญของรางวัล และที่จำเป็นอย่างอื่นคือผู้บริหารสถานศึกษาควรออกเยี่ยมเยียนผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนถึงบ้าน จะได้รับทราบปัญหา อุปสรรคต่างๆ ตลอดจนความเป็นอยู่ในครอบครัวเพื่อนำมาพิจารณาดำเนินการให้เกิดความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานต่อไป

ข้อเสนอแนะการทําวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาองค์ประกอบอื่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 2) ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา คุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 3) ควรศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ในเชิงคุณภาพ เช่น จากหลักฐานที่ปรากฏชัดเจน การสังเกต การสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลจากสภาพจริง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ที่มีความเที่ยงตรง และเชื่อมั่นได้มากยิ่งขึ้น
- 4) ควรศึกษาองค์ประกอบอื่นๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2548). *สุขภาพจิตในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชนิษฐา ผ่องแผ้ว. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิภาพโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2*.

ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

คมกริช รัตนคร. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิต การทำงานกับผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

จรงค์ มีอุตสาห. (2551). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด กำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาวิทยาลัราชภัฏ กำแพงเพชร.

ทรศนีย์ เจริญสุข. (2555). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครู สังกัดกองการศึกษาเทศบาลนครระยอง. วิทยานิพนธ์ สาขา การบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย บูรพา.

ทวีศักดิ์ ชันติยะ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิต การทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ประชุม รอดประเสริฐ. (2549). นโยบายและการวางแผน หลักการ และทฤษฎี (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2545). การมีส่วนร่วมของแรงงานกับ การปรับปรุงคุณภาพชีวิตการทำงาน และสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิอารมพวงจันทร์.

พยอม วงศ์สารศรี. (2547). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุภาการพิมพ์.

ภูษณิศา เมธาธรรมสาร. (2548). คุณภาพชีวิตในการทำงานของ นักบินบริษัทไทยแอร์เอเชียจำกัด. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2548). เอกสารการสอนชุดวิชา มนุษย์กับสังคม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

รุ่งนภา สันติศิรินันต์. (2550). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูโรงเรียนในเครือพระแม่มาลี. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

เรียม สุขกล้า. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิต การทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมเดช พยุคมสังข์. (2548). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของ ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา.

สมศักดิ์ ทองสมนึก. (2544). องค์ประกอบคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงาน ของบุคลากรที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานคุณภาพนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2552). คู่มือการปฏิบัติงานหัวหน้าศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดฉะเชิงเทรา. (2555). ผลการประเมินผลการปฏิบัติ งานของพนักงานราชการ.

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2547). แนวทาง การพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน.

อรวรรณ อุ่นวิเศษ. (2549). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ ครูที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อังคณา หัสรงค์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิต การทำงานกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์สาขาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุษณีย์ รักซ้อน. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิต ในการทำงานกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.

Huse,E., & Cumming,T. (1995). **POrganization and
Development and change**. New York : West
Publishing.

Krejcie, R.V., & Morgan. (1970). **Determining sample size
for research activities**. Journal of Education and
Psychological Measurement, 30 (3), 607-608.

Umstot, Herbert A. (1984). **Administrative Behavior**.
New York : The McMillan

Walton, R.E. (1993). **Quality of Working Life** : What is it.
Sloan Management Review. 15 (10)